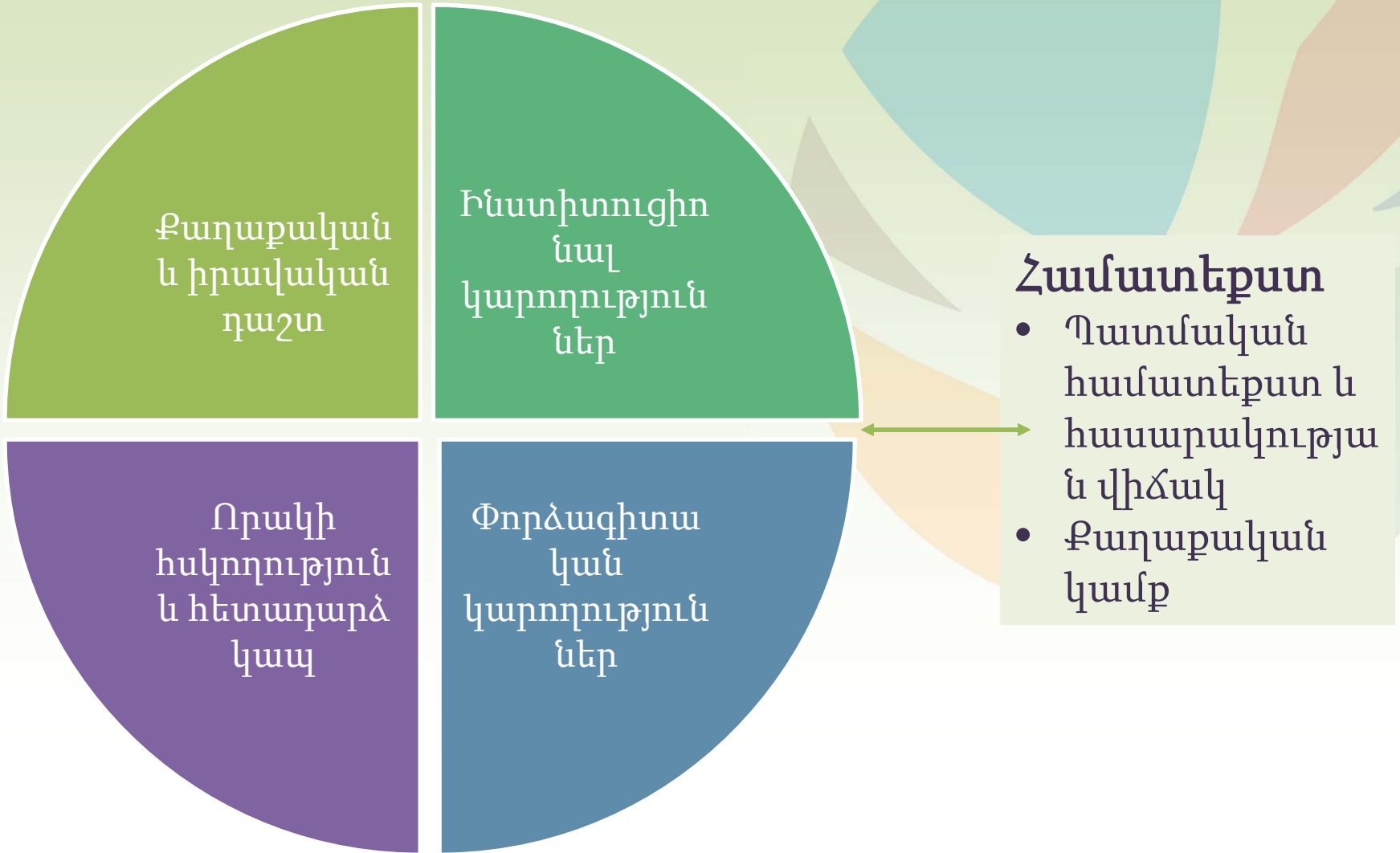

Արդյունավետ ՌԷԳ/ՇՄԱԳ համակարգի
հիմնական տարրերը. Ինչն է կարևոր
արդյունավետ պրակտիկայի համար

Մայա Գաչեչիլաձե-Բոժեսկու, ՄԱԿ ԵՏՀ
խորհրդատու
Երևան, 22 Դեկտեմբեր 2017

ՌԷԳ/ՇՄԱԳ արդյունավետ համակարգերի սյուները

Քաղաքականություն, իրավական և ընթացակարգային շրջանակ

- Օրենսդրական քաղաքականություն և կանոնակարգեր, որոնք նախատեսվում են բնապահպանական գնահատման գործընթացի համար և հիմնվում են արդյունավետ պրակտիկայի և միջազգային սկզբունքների վրա
 - գնահատում, ծավալի որոշում, բազային ուսումնասիրություն, այլընտրանքների քննարկում, ազդեցության և կարևորության գնահատում, մեղմացում, մոնիտորինգ և աուդիտ, խորհրդատվություններ և հանրային մասնակցություն
 - Գործնական ուղեցույցներ, որոնք ուղղված են ՇՄԱԳ/ՌԷԳ գործընթացի առանցքային խաղացողների միջև փոխհարաբերությունների կարգավորմանը

Ինստիտուցիոնալ կարողություններ

- Հստակ սահմանված դերեր ադմինիստրատորների և գործնական մասնակցեցիների համար
- Պետական մարմինների միջև հարաբերությունների արդյունավետ համակարգում
- Համապատասխան միջոցների ապահովում պատասխանատու, նախագծող և ազդակիր պետական հաստատությունների միջև
- Թափանցիկ և հաշվետու հաստատություններ
- Ավելին սովորելու ցանկություն

Օրինակներ

- Բնապահպանության նախարարությունը և Ազգային բնապահպանական գործակալությունը (երբ պատվիրակվում է նախարարության կողմից) զբաղվում են ազգային ծրագրերով և նախագծերով **deal with national PPs**,
- Տարածաշրջանային բնապահպանական գործակալությունները վարում են ՌԷԳ ընթացակարգը իրենց մարզերում մշակված ծրագրերի մեծ մասի համար
- Տեղական բնապահպանական գործակալություններ -> տեղական ծրագրեր և նախագծեր (օրինակ՝ քաղաքային նախագծեր)

- Ազգային մակարդակով, ՌԷԳ/ՇՄԱԳ Տեխնիկական հանձնաժողովը տեխնիկական և գիտական աջակցություն է տրամադրում Շրջակա միջավայրի հողի և ծովի պահպանության նախարարությանը (MoELS)-
- Բնապահպանության և հետազոտությունների բարձրագույն ինստիտուտն ինքնավար պետական մարմին է, որն աջակցում է Բնապահպանության նախարարությանը ՌԷԳ/ՇՄԱԳ ազգային տեխնիկական հանձնաժողովին, ՌԷԳ ընթացակարգերի մի քանի

Օրինակներ

- Նախարարությունը համարվում է ՌԷԳ պատասխանատու մարմինը՝ շրջակա միջավայրի մասին զեկույցի շրջանակները, պահանջներ սահմանելու համար
- ՌԷԳ մշակվում է պլանավորման համար պատասխանատու մարմնի կողմից

Բնապահպանական պետական բյուրոն հանդիսանում է հատուկ ձևավորված մարմին, որն իրավասու է բնապահպանական գնահատման համար

- Այն ընդունում է գնահատում իրականացնելու վերաբերյալ որոշում, խորհրդակցում է ՌԷԳ իրականացնող լիազոր մարմնի հետ՝ բնապահպանական զեկույցի շրջանակների վերաբերյալ, որոշում է այն ժամկետները, երբ պատասխանատու մարմինը պետք է ներկայացնի բնապահպանական ազդեցության վերաբերյալ հաշվետվություն

Փորձագիտական/ մարդկային կարողություններ

- Բնապահպանական գնահատում իրականացնող ադմինիստրատորներն ունեն հմտություններ և փորձառություն
- Բնապահպանական գնահատում իրականացնող որակյալ գործնական մասնագետներ
- Նվիրվածություն բնապահպանական գնահատման աշխատանքին
- Ավելին սովորելու ցանկություն

Ինչ է հարկավոր կարողությունները զարգացնելու համար

- Հիմնական հմտությունների զարգացում
- Մասնագիտական զարգացում
- Սերտիֆիկացում

Գործնական օրինակներ

ՇՄԱԳ նոր դիրեկտիվ 2014/52/ԵՄ

- (33) Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունների պատրաստման մեջ ներգրավված փորձագետները պետք է լինեն որակավորված և իրազեկ: Իրավասու մարմինների կողմից վերջինիս թեկնածության դիտարկան համար անհրաժեշտ է ունենալ համապատասխան փորձառություն նմանատիպ նախագծում, համապատասխան ոլորտում համոզվելու համար, որ նախագիծը մշակողի կողմից տրամադրված տեղեկատվությունը ամբողջական է և բարձր որակի»:

Կառավարության կողմից կառավարվող տարբերակներ

- Խորհրդատուների հավատարմագրում
- Վերապատրաստման հավատարմագրում
- Խորհրդատուների ընտրություն

Շուկայական մեխանիզմներ օրինակ՝ Անգլիա և Ուելս

- Մասնագիտական ճանաչում-արտոնագրված բնապահպան (2004).
- Խորհրդատվական ընկերությունների համար՝ որակի նշան

Որակի վերահսկողություն և հատադարձ կապ

- Որակի վերահսկողության հզոր համակարգ
 - Մասնագետների շրջանում որակի ապահովում
 - Սովորաբար որակի վերահսկողության մի շարք չափորոշիչներ են անհրաժեշտ է արդյունավետ գործողությունների հասնելու համար
- Գործընթացն ապահովող ընթացակարգեր
- Կայուն վերլուծություն
 - Խորհրդատվություններն արդյունավետորեն կազմակերպված են
 - Պարտավորություններն իրականացված են (օրինակ՝ առաջարկվող մոնիթորինգ կամ մեղմացում)

Գործնական օրինակներ

Որակի վերահսկողության մեխանիզմներ

- ԵՄ օրենսդրության հիմնարար դրույթներ
 - Դատաիրավական մատչելիություն(ՄԱԿ ԵՏՀ Օրհուսի կոնվենցիա)
 - Հանրությանը հասանելի, հաշվետու հայտարարություններ, օրինակ ինչպես է բնապահպանական գնահատումն ազդում որոշումների կայացման վրա
- Գործնականում օգտագործվող տարբեր մոդելներ, օր.՝ Դանիա
 - Իրավասու մարմինն իրականացնում է բնապահպանական գնահատում
 - Որակի վերահսկողություն չկա (միայն խորհրդատվություն) - կախվածություն հանրային ռեսուրսներից

Գործնական օրինակներ

Որակի վերահսկողության մեխանիզմներ

- Համապարփակ պետական դրույթներ Նիդեռլանդներում
 - Ակնարկ. համապարփակ ծրագրերի և ՌԷԳ-ի համար Նիդեռլանդների բնապահպանական գնահատման կոմիտեն ձևավորում է կոնկրետ փորձագիտական խորհուրդներ բաղկացած համապատասխան դիսցիպլիններից
 - Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության հաշվետվության մասին զեկույց. Նիդեռլանդների բնապահպանական գնահատման կոմիտեն պատասխանատու է Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության հաշվետվության որակի վերանայման համար
 - Լիազոր մարմինը ընդունում է ՌԷԳ վերաբերյալ վերջնական որոշում

Պատմական համատեքստ, հասարակության վիճակ և քաղաքական կամք

- ՌԷԳ/ՇՄԱԳ ընդունում
- Աջակցություն, վերևից ներքև, բնապահպանական գնահատման նպատակներին հասնելու համար (կայուն զարգացում/աճ
- Ի՞նչպես է համակարգն աշխատում գործնականում
 - օրինակ, արդյոք ապահովված է արդյունավետ ռեսուրսներով
 - Արդյոք կան վերապատրաստումների կազմակերպման շարունական նպատակներ
 - Արդյոք որոշում կայացնողները լուրջ են վերաբերվում ստացված արդյունքներին/ դրանք ներգրավում պլանավորման մեջ

Ամփոփում*

Զարգացած ՌԷԳ/ՇՄԱԳ համակարգերում

- Օրենսդրական դաշտը համապատասխանում է միջազգային սպասելիքներին
- ՌԷԳ/ՇՄԱԳ դիտարկվում է որպես ընդունված պրակտիկա
- Համապատասխան ինստիտուցիոնալ կարողություններ ՌԷԳ/ՇՄԱԳ կարգավորման, արդյունավետ կառավարման և իրականացման համար
- Որակը բարձր է, իսկ արդյունքներն ընդունելի համապատասխան շահառուների/որոշում կայացնողների կողմից
- Համակարգը գործում է թափանցիկության սկզբունքով, իսկ որոշում կայացնողները հաշվետու են
- Համակարգն ունի ուժեղ քաղաքական աջակցություն

Հարցեր կամ կարծիքներ?

Շնորհակալություն
ուշադրության համար!